

1. Заєць О.М. Інститут аналітичного супроводження досудового розслідування кримінального провадження в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку вісник кримінального судочинства. - № 4/2016. - С. 17-25.
2. Основи кримінального аналізу – тренінг для правоохоронців. URL: <http://oduvs.edu.ua/news/osnovi-kriminalnogo-analizu-trening-dlya-pravoohorontsiv/> (дата звернення: 01.05.2020).
3. Половніков В.В. Характеристика кримінального аналізу з урахуванням практики його використання в оперативно-розшуковій діяльності Державної прикордонної служби України // Випуск 34. - 2017. - С.28-40.
4. Презентація Концепції впровадження в Національній поліції України моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою. URL: <https://www.slideshare.net/NationalPolice/ss-75925350> (дата звернення: 01.05.2020).
- Рудий Т.В., Кулешник Я.Ф., Ярован С.В. Практика кримінального аналізу у протидії кіберзлочинності // Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності підрозділів кримінальної поліції : збірник наукових статей за матеріалами доповідей Всеукраїнської науково-практичного семінару 23 березня 2018 року. - С.194-201.
5. Школьніков В.І. Використання індикаторів СОСТА у боротьбі із злочинними організаціями / В.І. Школьніков, О.В. Калиновський // Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (20 жовтня 2017 року). – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – Ч. 1. – С. 115-118.

Чугай Є. М., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ВІДОМОСТЕЙ, НАДАНИХ КОНФІДЕНТАМИ У РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ НСРД: ТЕОРЕТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій вимагає від слідчого чітко спланованого переліку заходів, що мають проводитись,

підшукування спеціальних засобів, зокрема, імітаційних, та чи не найбільш важливою складовою під час підготовки до таких слідчих дій є залучення інших осіб, які будуть брати участь у безпосередньому виконанні процесуальних дій. З огляду на те, що інститут НСРД у кримінальному процесі є відносно новим, то значна кількість питань, у тому числі і залучення конфідентів до співпраці, все ще залишаються недостатньо розробленими.

Відповідно до ст. 275 Кримінального процесуального кодексу України, під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК [1, с.149]. Чіткої дефініції поняття конфідента у КПК не існує, тому ми пропонуємо розглядати конфіденційне співробітництво як встановлення уповноваженими на здійснення слідства органами зав'язків з небайдужими громадянами та тими, хто за власним бажанням має на меті сприяння слідству шляхом надання інформації, яка може бути використана у конкретному кримінальному провадженні. Особливо важливим у контексті залучення конфідентів до проведення НСРД є засада добровільності. Виходячи зі ст. 275 КПК, конфіденційне співробітництво проявляється у двох формах: використання інформації та використання самих конфідентів під час проведення окремих процесуальних дій. Так, відкритим є питання використання наданої конфідентами інформації у рамках кримінального провадження. Зокрема, проблемою залишається використання результатів такого конфіденційного співробітництва як допустимої доказової бази. Наступним нерегульованим питанням законодавчого регулювання конфіденційного співробітництва залишається процесуальний статус інформації, яка надана такими громадянами. Практика використання інформації від конфідентів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій напрацьована, але існують певні труднощі щодо використання інформації конфідента при залучення його до проведення НСРД. Адже ні КПК України, ні Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні не відображають методичку та тактику такої форми співробітництва [2, с.102].

Проте, відповідно до частини 2 статті 99 КПК України [1] матеріали ОРД, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність», за умови їх відповідності вимогам цієї статті можуть використовуватися у кримінальному провадженні як докази. Однак поряд з цим постає питання про те, хто має залучати конфідента до негласного співробітництва, адже такими повноваженнями наділяються лише суб'єкти оперативно-розшукової діяльності, це являється прерогативою оперативних співробітників.

Не менш актуальним питанням є залучення осіб-конфідентів у якості свідків під час судового розгляду. Адже відповідно до ч. 2 ст. 256 КПК, особи, які брали участь у проведенні НСРД можуть допитатись як свідки. У таких випадках, особа, яка допитується у якості свідка повинна забезпечитись заходами особистої безпеки, у тому числі, з неможливістю її ідентифікації. Необхідно зазначити про можливість дистанційного допиту конфідента із суттєвою зміною його зовнішності та голосу на відеозаписі, що дозволить забезпечити особисту безпеку особи, яка сприяла слідству у розслідуванні злочину. Крім того, у деяких країнах світу, як наприклад ФРН, у якості свідка може бути допитаний працівник правоохоронного органу, який був очевидцем проведення НСРД та безпосередньої участі в ній конфідента. Такі показання мають назву «показання з чужих слів», в Україні така практика ще не працює.

Відтак, мусимо констатувати факт недосконалості правових положень, які стосуються участі конфіденційних працівників під час проведення НСРД та у подальшому використанні інформації, наданої ними як доказу. Отже, вважаємо за необхідне прийняття закону України «Про порядок використання інформації, отриманої в результаті конфіденційного співробітництва у рамках кримінального провадження», який би регулював процедуру залучення конфідента до проведення НСРД саме слідчим і порядку використання наданої ним інформації як доказу із можливістю стовідсоткового забезпечення його безпеки.

1. Кримінальний процесуальний кодекс: чинне законодавство із змінами та доповненнями на 04 вересня 2018 року: Офіц. текст. К. : Алерта, 2018. 320 с.

2. Гольдберг Н. Проблеми регулювання конфіденційного співробітництва при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій URL : https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/43697.

3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/ed19920218>.